

**T.C. TİCARET
BAKANLIĞI**

MENŞE KURALLARI

Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü

**AB Gümrük Mevzuatına Uyum, Mali İşbirliği ve Birlik
Programları Dairesi**

16 Mart 2022, Ankara

SUNUM PLANI

- ❑ **Eşyanın Tercihli Rejimden Yararlanma Koşulları**
- ❑ **Menşe Kavramı**
- ❑ **Menşe Kümülasyonu**
- ❑ **Menşe Mevzuatı**
- ❑ **İngiltere STA/EFTA STA/Menşe Protokolleri**

EŞYANIN TERCİHLİ REJİMDEN YARARLANMA KOŞULLARI

- ✓ Eşyanın anlaşma kapsamında olması,
- ✓ Eşyanın anlaşma ile belirlenen kurallar çerçevesinde menşeli olması,
- ✓ Eşyanın menşeli olduğunu gösteren geçerli bir menşe ispat belgesine sahip olması,
- ✓ Eşyanın anlaşma yapılan ülkeden doğrudan nakledilmiş olması. (Doğrudan nakliyat kuralı)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MENŞE KAVRAMI

MENŞE KAVRAMI

Menşe,
bir eşyanın ekonomik milliyeti

Menşe kuralları,
Eşyanın hangi ülke menşeli olduğunun belirlenmesini
sağlayan belirli kurallar

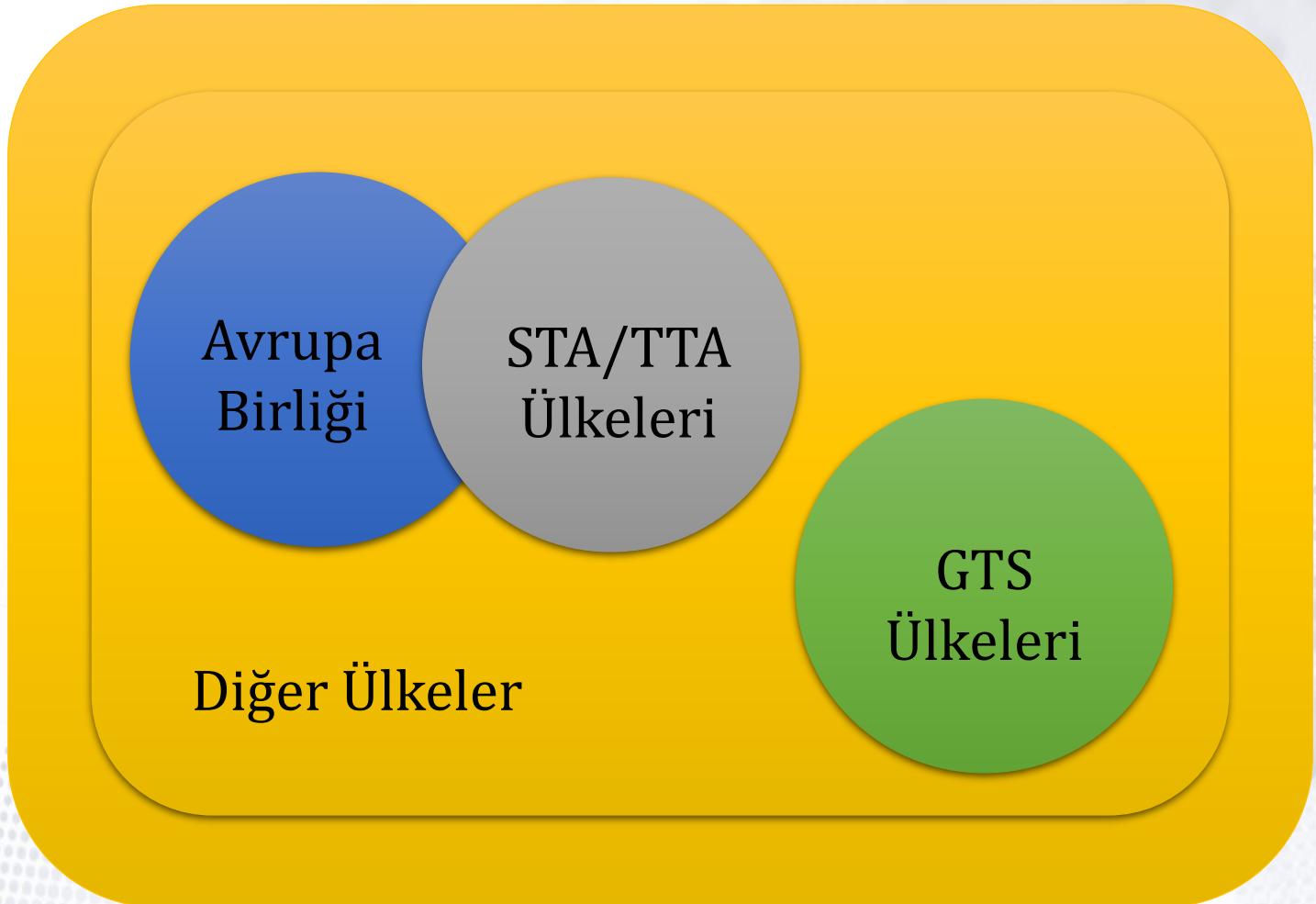
MENŞE KAVRAMI

Tercihsiz menşe, akdi veya otonom ticaret rejimleri (tercihli ticaret rejimleri) dışında eşyaya tatbik edilen menşe kurallarıdır.

Tercihli menşe, tercihli tarife uygulamalarından yararlandırılmak istenen eşyaya tatbik edilen menşe kurallarıdır.

TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET REJİMİ

TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARET REJİMİ

1

2

3

İhraç
Ülkesi

Avrupa Birliği

STA

GTS

Diğer Ülkeler

Ticaret
Türü

Serbest Dolaşım

Tercihli Ticaret

Tercihsiz Ticaret

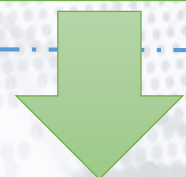
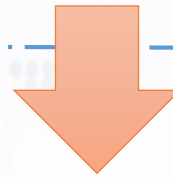
Belgeler

A.TR

EUR.1

Form A

Menşe
Şahadetnamesi

Gümrük Vergisiz

İndirimli GV

GV

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MENŞE KÜMÜLASYONU

MENŞE KÜMÜLASYONU

Menşe kümülasyonu, aralarında bir Serbest Ticaret Alanı oluşturan bir anlaşmaya taraf olan ülkelerin, **birbirleri menşeli girdileri sınırsız ölçüde kullanmalarına olanak tanıyan** bir sistemdir.

Menşe Kümülasyonunun Amacı Nedir?

Menşe kümülasyonunun amacı, birbirlerine tercihli rejimler tanıyan ülkeler arasındaki **ticaretin arttırılmasını** sağlamaktır.

MENŞE KÜMÜLASYONU

3 çeşit kümülasyon bulunmaktadır:

- İkili menşe kümülasyonu
(*bilateral cumulation of origin*)
- Çapraz menşe kümülasyonu
(*diagonal cumulation of origin*)
- Tam kümülasyon
(*full cumulation/cumulation of working or processing*)

MENŞE KÜMÜLASYONU

İkili Kümülasyon

İkili kümülasyon, aralarında serbest ticaret anlaşması bulunan **iki ülkenin** birbirleri menşeli girdileri üretimde serbestçe kullanabilmesi ve bu şekilde üretilen ürünün anlaşmaya taraf diğer ülkeye ihracatında tercihli ticarete konu olmasına imkan tanıyan sistemdir.

ÖRNEĞİN;

Türkiye – Şili Serbest Ticaret Anlaşması

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MENŞE KÜMÜLASYONU

İkili Kümülasyon

MENŞE KÜMÜLASYONU

Çapraz Kümülasyon

Çapraz kümülasyon, çok taraflı bir serbest ticaret alanına taraf olan veya aralarında ikili veya çok taraflı serbest ticaret anlaşmaları ağı bulunan **ikiden fazla ülke arasında birbirleri menşeli girdileri üretimde serbestçe kullanabilmesi** ve bu şekilde üretilen ürünün anlaşmaya taraf diğer ülkelere ihracatında tercihli ticarete konu olmasını imkan tanıyan sistemdir.

MENŞE KÜMÜLASYONU

Çapraz Kümülasyon

ŞARTLARI;

- ❑ Taraf tüm ülkelerin arasında **tamamlanmış STA ağı**,
- ❑ **Aynı menşe kurallarının** geçerli olması,
- ❑ STA'larda **çapraz kümülasyonun öngörülmesi**

ÖRNEĞİN;

- ❑ Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon (PAAMK) Sistemi

MENŞE KÜMÜLASYONU

- ❑ **1999** – Pan-Avrupa Menşe Kümülasyon Sistemi
- ❑ **2001** – Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi
- ❑ **2005** – Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon Sistemi
- ❑ **2010** – Batı Balkan Menşe Kümülasyon Sistemi

MENŞE KÜMÜLASYONU

Pan Avrupa Menşe Kümülasyon Sistemi

- ❑ Türkiye
- ❑ Avrupa Birliği

- ❑ EFTA (İsviçre, Norveç, İzlanda, Lihtenştayn)

- ✓ Pan Avrupa Menşe Kümülasyon Sisteminde ülkeler arasında **STA AĞI tamamlanmıştır.**
- ✓ Tarafların birbirleri ile ticaretinde uyguladıkları **menşe kuralları aynıdır.**
- ✓ Türkiye açısından PAMK Sistemi 1 Ekim 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

MENŞE KÜMÜLASYONU

Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyon Sistemi

Pan Avrupa Ülkeleri

- ☐ Türkiye
- ☐ Avrupa Birliği
- ☐ EFTA

- ☐ Faroe Adaları

Akdeniz Ülkeleri

- ☐ Ürdün
- ☐ Suriye
- ☐ Filistin
- ☐ Mısır
- ☐ Fas

- ☐ Lübnan
- ☐ Tunus
- ☐ Cezayir
- ☐ İsrail

MENŞE KÜMÜLASYONU

Batı Balkan Menşe Kümülasyon Sistemi

- ❑ Türkiye
- ❑ Avrupa Birliği

- ❑ K. Makedonya
- ❑ Karadağ
- ❑ Sırbistan
- ❑ Arnavutluk
- ❑ Bosna Hersek
- ❑ Kosova

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MENŞE KURALLARI

Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülayon Sistemine Dair Bölgesel Konvansiyon

KÜMÜLASYONA İLİŞKİN DİĞER ÖNEMLİ KAVRAMLAR

- Doğrudan nakliyat ilkesi
- “No-Drawback” kuralı-Geri Ödeme Yasağı
- Genel Tolerans Kuralı
- Ülkesellik İlkesi
- Yetersiz İşçilik ve İşlem
- Yeterli İşçilik ve İşlem

MENŞE KAZANIMI

Eşyanın menşe kazanması için temel koşullar

1- Tamamen elde edilmiş olmalı

ya da

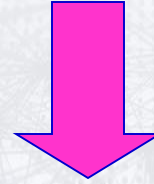
2- Yetersiz işçilik veya işlemlerin ötesinde bir işçilik veya işleminden geçirilmiş olmalı

ya da

3- Yeterli işçilik veya işleminden geçirilmiş olmalı

Türkiye'den Herhangi bir PAAMK Üyesi Ülkeye Yapılan İhracatta

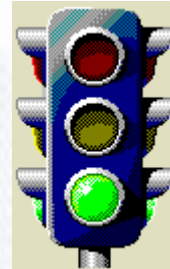
1. Eşya tamamen Türkiye'de elde edilmiş ise

Kesin Olarak Türkiye Menşeli

EUR.MED ✓

EUR 1 ✓

TAMAMEN ELDE EDİLMİŞ ÜRÜNLER

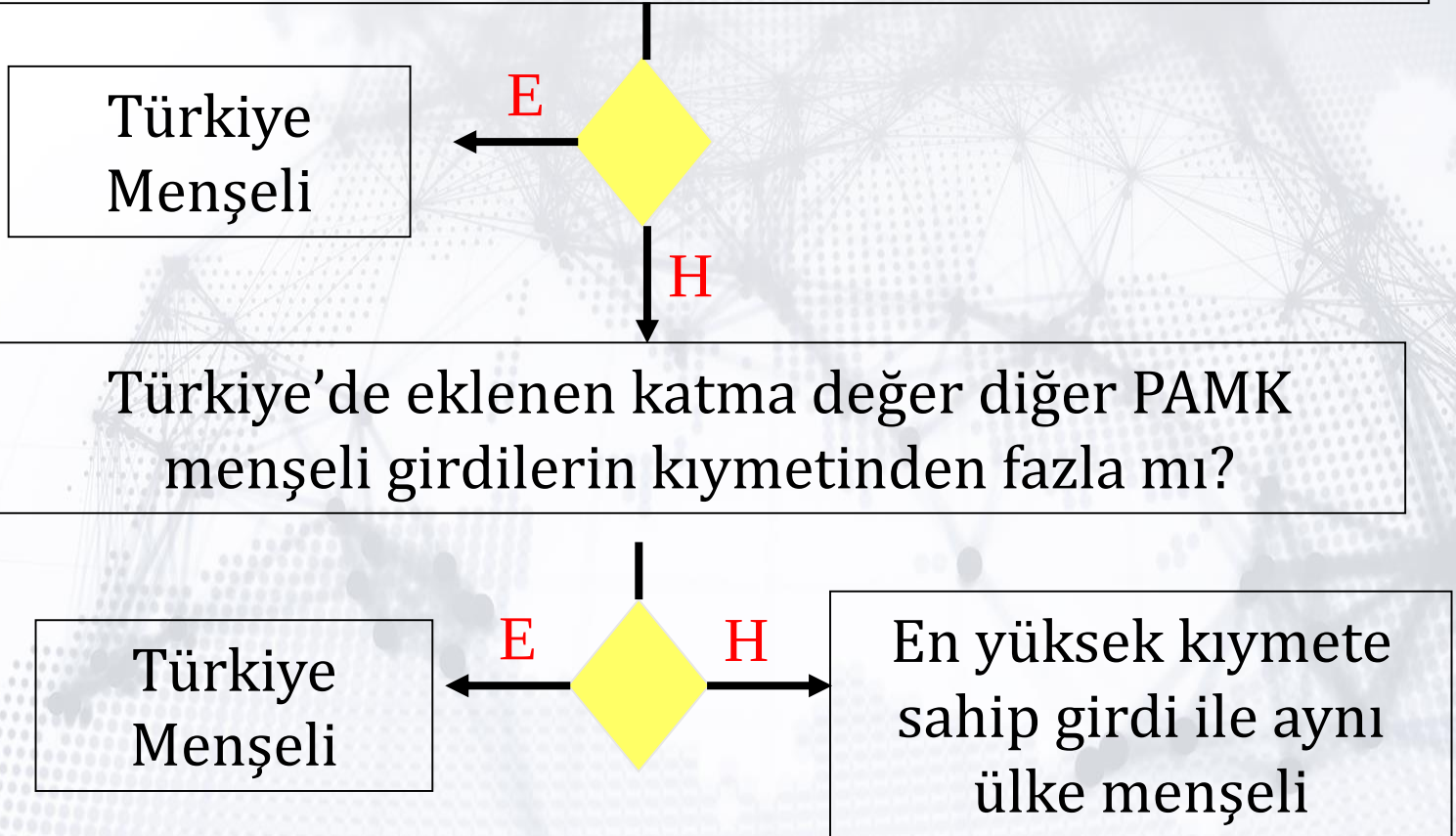
- ✓ Türkiye topraklarından çıkartılan madencilik ürünleri
- ✓ Türkiye’de hasat edilen tarım ürünleri
- ✓ Türkiye’de doğmuş ve yetiştirilmiş canlı hayvanlar
- ✓ Türkiye’de avcılık ve balıkçılıkla elde edilen ürünler
- ✓ Türk bandıralı gemiler ile denizden çıkarılan balıkçılık ürünleri ve diğer ürünler

Türkiye Menşeli Olmayan Girdiler Kullanılarak Yapılan Üretimde Menşe Tespiti Nasıl Yapılır?

1. Sadece Türkiye menşeli ve Anlaşmaya taraf diğer ülke menşeli girdiler kullanılan üretimde menşe tespiti
2. Üçüncü ülke menşeli girdiler kullanılan üretimde menşe tespiti

Üretimde sadece Türkiye + PAAMK menşeli girdiler kullanılmış ise

**Türkiye’de yapılan işlem ve işçilik yetersizin
ötesinde mi?**

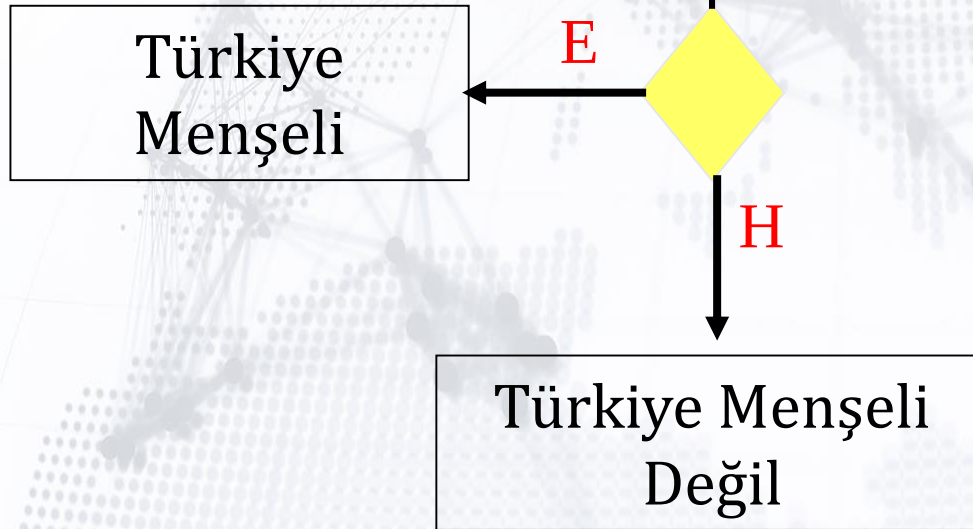

YETERSİZ İŞÇİLİK VE İŞLEMLER

- ✓ Nakliyat ve depolama süresince eşyanın iyi şartlarda muhafazasını sağlamaya yönelik koruyucu işlemler, (Havalandırma, yayma, kurutma, soğutma gibi)
- ✓ Ambalaj ayırma ve birleştirme,
- ✓ Yıkama, temizleme, toz, oksit, yağ, boya veya diğer tabakalardan arındırma,
- ✓ Ütüleme veya presleme,
- ✓ Basit boyama ve cilalama işlemleri

Üretimde üçüncü ülke menşeli girdiler kullanılmış ise

3. ülke menşeli girdi Anlaşmanın II nolu ekinde
yer alan listede belirtilen (YETERLİ)
işlem ve işçilikten geçmiş mi?

EK II (Liste Kuralları)

Herhangi bir taviz
olmasa bile tüm
ürünler
(AS Kodu ve Tanımı)

AS Kodu	Ürünün Tanımı	Menşeli olmayan girdilere uygulanarak menşe statüsü veren işçilik veya işlemler	
(1)	(2)	(3)	(4)
Fasıl 02	Etler ve yenilen sakatat	Kullanılan Fasıl 1 ve 2’de yer alan tüm girdilerin tamamıyla elde edildiği imalat	
y 4407	Uzunlamasına testere ile biçilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya yaprak halinde açılmış, kalınlığı 6mm.yi geçen ağaçlar (rendelenmiş, zımparalanmış veya (V) şeklinde bağlantı teşkil etmiş)	Rendeleme, zımparalama veya (V) şeklinde bağlantı teşkil etme	4. Sütun alternatif kural
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	- Ürünün yer aldığı pozisyon dışındaki herhangi bir pozisyonda yer alan girdilerden, ve - kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının % 40’ını geçmeyen, imalat.	Kullanılan tüm girdilerin kıymetinin ürünün fabrika çıkış fiyatının %25’ini geçmeyen imalat.

EK II (Liste Kuralları)

- Üçüncü ülke menşeli girdi kullanılmıyor ise

EK II – Liste Kurallarına bakmaya gerek yok

- Üçüncü ülke menşeli girdi kullanılıyor ise

EK II – Liste Kurallarının **MUTLAKA** karşılanması gerekli

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

MENŞE MEVZUATI

MENŞE MEVZUATI

Eşyanın Tercihli Olmayan Menşei:

Gümrük Kanunu
Gümrük Yönetmeliği

Eşyanın Tercihli Menşei:

Bakanlar Kurulu-Cumhurbaşkanı Kararları
Yönetmelikler

MENŞE MEVZUATI

TERCİHSİZ MENŞE

- Miktar Kısıtlaması,
Tarife Dışı Engeller,
Anti dumping
- Menşe Şahadetnamesi
- Gümrük Kanunu ve
Yönetmeliği'nde
düzenlenmektedir.
- GK: Madde 17-21
GY: Madde 33-42

TERCİHLİ MENŞE

- Gümrük Vergisi İndirimi veya
Muafiyeti
- EUR.1-EUR-MED Dolaşım
Belgesi, Menşe Beyanı, Fatura
Beyanı, Form A Menşe Belgesi
- İlgili serbest ticaret anlaşmaları
eki menşe protokollerinde
düzenlenmektedir.
- Menşe Protokollerine ilişkin
Yönetmeliklere bakılacaktır.
- GTS için BKK ve CBK

TERCİHLİ MENŞE MEVZUATI

Tercihli Ticari İlişki	Adı	Türü
Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi	GTS	BKK/CBK
Tunus, Fas, İsrail, Suriye, Mısır, AKÇT STA'ları ile AB ile Tarım Ürünleri Ticaretinde	PAAMK	Yönetmelik
Kosova	Batı Balkan	Yönetmelik
Moldova, Faroe Adaları, Sırbistan, Makedonya, EFTA, Arnavutluk, Filistin, Gürcistan, Karadağ, Bosna-Hersek	Bölgesel Konvansiyon	Yönetmelik
Güney Kore, Morityus, Malezya, Singapur, Şili, Venezuela, İngiltere	Güney Kore, Morityus, Malezya, Singapur, Şili, Venezuela, İngiltere	Yönetmelik
-	İki Taraflı (29 Temmuz 2021 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır)	Yönetmelik

TERCİHLİ TİCARETTE KULLANILAN MENŞE İSPAT BELGELERİ

STA kapsamında eşyanın tercihli menşei:

- ✓ EUR.1 Dolaşım Belgesi
- ✓ EUR-MED Dolaşım Belgesi
- ✓ Menşe Beyanı
- ✓ Malezya Menşe Belgesi ya da
- ✓ Fatura/EUR-MED Fatura Beyanı ile

GTS kapsamında eşyanın tercihli menşei:

- Menşe Beyanı
- Form A Belgesi
- Fatura Beyanı

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

İNGİLTERE STA EFTA STA

Menşə Protokolləri

EFTA STA – Menşe Protokolü

Önemli Hususlar

- Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri arasında imzalanan ve 25/5/2021 tarihli ve 4020 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla onaylanan Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının ekinde yer alan Menşe Kuralları ve İdari İşbirliği Metodlarına İlişkin Ek I
- Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülasyonu (PAAMK)(Geçerliliğini sürdürmektedir)
- Bölgesel Konvansiyonu (11/12/2019, 30975 Sayılı RG)

EFTA STA – Menşe Protokolü

- **Çapraz kümülasyon** imkanı mevcuttur (7/1/2022, 31712 RG-Bölgesel Konvansiyon'da Değişiklik Yönetmeliği-Ek V)
- Geri ödeme yasağı
- Doğrudan nakliyat ilkesi
- **Menşe İspat Belgeleri:** EUR1 Dolaşım Belgesi/EURMED Dolaşım Belgesi/Fatura Beyanı/EURMED Fatura Beyanı

İNGİLTERE STA-Menşe Protokolü- Önemli Hususlar

- İlki 1 Ocak -13 Nisan 2021 tarihleri arasında, ikincisi **14 Nisan 2021** tarihinden itibaren geçerli olan iki menşe protokolü bulunmaktadır.
- Menşe Protokolü AB-İngiltere Anlaşmasının Menşe Protokolüne uygun şekilde **güncellenmiştir**.
- **İkili kümülasyon/tam kümülasyon** mevcut
- AB menşeli girdilerin kullanımı olanağı bulunuyor (hiçbir ülke ile **çapraz kümülasyon** öngörülüyor)
- **Geri ödeme yasağı** tüm AS fasılları için kaldırılmıştır.
- **Menşe beyanı** sistemi devam etmektedir.
- **Doğrudan nakliyat** ilkesi geçerlidir.

İNGİLTERE STA – Menşe Protokolü Tedarikçi Beyanı

1- Türkiye – İngiltere STA kapsamı ticarete, tam kümülasyon uygulaması kapsamında, taraf ülkeler menşeli eşyanın imalatında kullanılan menşeli olmayan girdilerin menşe statüsünü kanıtlayan beyan **(Ek – 3)**

2- Türkiye – İngiltere STA kapsamında ihracatı gerçekleştirilecek nihai ürünün imalatında kullanılan girdilerin Avrupa Birliği menşeli olduğunu kanıtlayan beyan **(Ek – 5)**

İNGİLTERE STA – Menşe Protokolü

Menşe Derogasyonu

Ek MENŞE 2A

76. Fasılda yer alan bazı alüminyum ürünleri için
Ek 2’de (liste Kuralları) yer verilen
menşe kuralları yerine, 3er yıllık aşamadan oluşan,
7500’er tonluk kotalar dahilinde daha esnek
menşe kuralları mevcut

İNGİLTERE STA – Menşe Protokolü

Geçici Liste Kuralları (Menşe Kuralından İstisna)

Ek MENŞE 2B

- Elektrikli Akümülatörler ve Elektrikli Vasıtalar (8507, 8702-8704)
- 2026 yılına kadar iki aşamalı (14 Nisan 2021-31 Aralık 2023- 31 Aralık 2026) geçici liste kuralları (Ek-2 liste kurallarından **daha esnek**)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

TEŞEKKÜRLER

Ticaret Uzmanı
Nagehan ÖZKAN TURUNÇ

abmense@ticaret.gov.tr
n.ozkan2@ticaret.gov.tr